

OCENA ZAKRESU INFORMACJI NADZORCZEJ ZAWARTEJ W BAZYLEJSKICH PAKIETACH SPRAWOZDAWCZYCH

Streszczenie: Kryzys gospodarczy lat 2008-2009 uwypuklił niedoskonałości ówczesnego mechanizmu nadzorczego nad bankami. Brak wczesnej reakcji i odpowiednich narzędzi kontroli spowodował eskalację kryzysu niemal we wszystkich krajach rozwiniętych. Odpowiedzią na zaistniałą sytuację stała się Bazyla III, której rozwiązania w zakresie kapitału i oceny ryzyk stały się podstawą dzisiejszej oceny bezpieczeństwa banków. Ocena ta nie ogranicza się jednak do weryfikacji kluczowych wskaźników – jej elementem jest szczegółowa analiza informacji zawartych w pakietach sprawozdawczych. Wszystkie instytucje są zarówno biorcami informacji, jak i jej dawcami. W przypadku głównych instytucji, jakimi są banki, chodzi o informacje przeznaczone dla szerokiego kręgu odbiorców (np. raporty roczne) oraz informacje, do których dostarczania instytucje są zobowiązane regulacjami prawnymi. Artykuł odnosi się do drugiego rodzaju informacji, czyli tych, które są wymagane przez instytucje nadzorcze. Jego celem jest przegląd zakresu informacji ujętych w bazylejskich pakietach sprawozdawczych wraz z jednoczesnym ukazaniem złożoności owych pakietów.

Słowa kluczowe: sprawozdawczość bankowa, pakiety sprawozdawcze, BASEL III

ASSESSMENT OF SUPERVISORY INFORMATION CONTAINED IN BASEL'S REPORTING PACKAGES

Summary: The economic crisis of the years 2008-2009 has highlighted the imperfections of the banking supervisory mechanism of that time. The lack of an early response and adequate control tools has caused crisis escalation in almost all developed countries. Basel III, whose solutions in terms of capital and risk assessment have become the basis of today's bank security assessment, responded to the situation. This assessment is not limited to the verification of key indicators – its element is the detailed analysis of the information contained in the reporting packages. All institutions are both, information recipients of and its providers. For key institutions such as banks, it is about information intended for a wide audience (e.g. annual reports) and information which institutions are under a legal obligation to supply. This article refers to the second type of information, required by the supervisory authorities. Its aim is to review the scope of the information contained in Basel's reporting packages while showing the complexity of these packages.

Key words: Bank reporting, reporting packages, BASEL III

Wprowadzenie

W dobie kryzysów gospodarczych informacje nadzorcze stają się kluczowym narzędziem umożliwiającym przeciwdziałanie tym negatywnym zjawiskom. Zakres i obszar informacji nadzorczej przez lata ewoluował, przybierając dziś postać bloku pakietów sprawozdawczych, uregulowanych siecią aktów prawnych, wyraźnie widocznych podczas analizy unijnego rynku bankowego.

Nadrzędnym celem niniejszego opracowania jest przedstawienie podstawowych pakietów sprawozdawczych wraz z określeniem ich zakresu merytorycznego. Zakres ten wskazuje na jednoznaczne obszary zainteresowań ze strony nadzorców. Tym samym pozwala określić, jakie zadania w zakresie przeciwdziałania kryzysom są stawiane przed bankami. Za cel pośredni opracowania obrano ukazanie złożoności unijnej informacji nadzorczej, szczególnie istotnej z racji zarzutu przeregulowania.

Badaniem został objęty unijny rynek bankowy, jednolity pod względem wprowadzonych regulacji prawnych. Jednocześnie przedstawiono zarys historyczny obejmujący chronologię tworzenia europejskiego systemu nadzorczego.

Aspekty prawne implementacji bazylejskich pakietów sprawozdawczych

Kryzys finansowy lat 2008-2009 uwidoczniał braki w nadzorze nad instytucjami finansowymi w krajach Unii Europejskiej. Międzynarodowy Fundusz Walutowy oszacował, że w latach 2007-2010 odpisy sektora bankowego na złe kredyty hipoteczne i papiery wartościowe, wyemitowane na ich bazie, w Europie osiągnęły poziom 1 275 mld USD i stanowiły około 56% odpisów z tego tytułu w skali gospodarki światowej¹. Poszczególne rządy największych gospodarek Unii Europejskiej decydowały o dokapitalizowaniu kolejnych instytucji finansowych, które stanęły na krawędzi bankructwa. Jednocześnie zaczęto zastanawiać się nad stworzeniem narzędzi, które uniemożliwiłyby zaistnienie podobnej sytuacji w przyszłości. W tym celu po raz kolejny w historii sięgnięto po pomoc Bazylejskiego Komitetu do spraw Nadzoru Bankowego (Basel Committee on Banking Supervision – BCBS).

Początki tego organu sięgają 1974 roku, kiedy w wyniku upadku Herstatt Banku, na skutek zmaterializowania się ryzyka rozliczeniowego, grupa krajów G-10 utworzyła pod auspicjami Banku Rozrachunków Międzynarodowych stały komitet – Bazylejski Komitet do spraw Regulacji Bankowości i Procedur, czyli protoplastę dzisiejszego Komitetu Bazylejskiego. Jego celem stało się dążenie do wypełniania luk w systemie nadzoru bankowego. Efektem prac komitetu była Bazylea I opublikowana w 1988, a mianowicie pierwsze porozumienie w zakresie wymagań kapitałowych dla banków. Opublikowane przepisy nie miały mocy

---

¹ D. Kowalczyk, *Zmiany w europejskim nadzorze bankowym po kryzysie finansowym*, „Zarządzanie i Finanse Journal of Management and Finance”, vol. 13 nr. 3, Sopot 2015, s. 34.

prawnej i z założenia dotyczyły tylko instytucji o charakterze międzynarodowym. Jednak nie przeszkodziło to w rozpowszechnieniu głównych założeń (utrzymanie minimalnego poziomu relacji kapitału do aktywów ważonych ryzykiem kredytowym na poziomie 8%) w większości krajów na świecie, gdyż implementowano je do prawa krajowego, uwzględniając specyfikę danych systemów prawnych i bankowych². Druga, znacząca intensyfikacja prac Komitetu Bazylejskiego miała miejsce po upadku Barrings Banku w 1995, kiedy to zmaterializowało się ryzyko operacyjne w postaci nieracjonalnych transakcji jednego z pracowników tego banku. Powstała Nowa Umowa Kapitałowa (NUK), która zdecydowanie wyraźnie przebudowała obowiązujące standardy i stworzyła kompleksowe rozwiązania w zakresie standardów kapitałowych i zarządzania ryzykiem banków. Implementacja do prawa europejskiego odbyła się dzięki *Dyrektywie 2006/48/WE* i *Dyrektywie 2006/49/WE*. Charakter prawny dyrektyw zobowiązywał kraje członkowskie do implementacji postanowień jej zapisów, lecz pozostawił cały szereg tzw. opcji narodowych, jednocześnie kładąc nacisk na nadzór nieskonsolidowany, zorientowany wokół krajowego nadzoru bankowego³.

Najnowszy kryzys, który z kolei można utożsamiać z upadkiem Lehman Brothers, ukazując słabe strony nadzoru bankowego, przyczynił się do stworzenia systemowej instytucji na poziomie całej Unii Europejskiej, której głównym celem jest europejski nadzór finansowy. Europejski System Nadzoru Finansowego, gdyż o nim mowa, powołano do życia 1 stycznia 2011 roku i w jego skład weszły:

- Europejska Rada do sprawy Ryzyka Systemowego,
- Wspólny Komitet Europejskich Urzędów Nadzoru,
- organy nadzoru państw członkowskich,
- Europejski Urząd Nadzoru Bankowego – EBA,
- Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych – EIOPA,
- Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych – ESMA.

Dla nadzoru bankowego szczególnie istotny jest EBA – organ niezależny, odpowiadający przed: Komisją Europejską, Radą Europejską i Parlamentem Europejskim. Jego zadaniem jest czuwanie nad przestrzeganiem regulacji ostrożnościowych i organizowanie nadzoru nad systemem banków w Unii Europejskiej⁴.

Podstawą obecnego porządku prawnego w zakresie nadzoru bankowego jest tzw. pakiet Basel III, na który składa się *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE* z dnia 26 czerwca 2013 roku oraz *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013* z dnia 26 czerwca roku. Dyrektywa uchyliła dwie dyrektywy implementujące NUK i tak jak one normuje jedynie podstawowe kwestie: w tym przypadku w zakresie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredy-

² www.knf.gov.pl/crd/pakiet_crd4_historia.html (data wejścia: 25.03.2017).

³ M. Dzieliński, *Wpływ nowych regulacji kapitałowych na konkurencyjność polskich banków*, Zeszyty i Studia NBP nr 229, Warszawa 2008, s. 16-17.

⁴ D. Kowalczyk, *Zmiany w europejskim...*, op. cit., s. 36-37.

towymi i firmami inwestycyjnymi. W praktyce zapisy te są wdrażane do krajowych przepisów z możliwością ich zaadaptowania do specyfiki danego kraju. Odmierna sytuacja jest z rozporządzeniem. To z dniem 1 stycznia 2014 roku zaczęło obowiązywać we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Swoim zakresem tematycznym objęło przede wszystkim szczegółowe opisy metod wyznaczania funduszy własnych i wyliczania wymogów kapitałów – część II – III (tabela 1.). Wprowadzono także nowe aspekty podejścia ostrożnościowego w zakresie dźwigni finansowej (część VII) czy płynności (część VI).

Tabela 1.
Struktura Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013

Zakres merytoryczny rozporządzenia	Umiejscowienie w rozporządzeniu
Część I – Przepisy ogólne	Art. 1 – 24
Część II – Fundusze własne	Art. 25 – 91
Część III – Wymogi kapitałowe	Art. 92 – 386
Część IV – Duże ekspozycje	Art. 387 – 403
Część V – Ekspozycje z tytułu przeniesionego ryzyka kredytowego	Art. 404 – 410
Część VI – Płynność	Art. 411 – 428
Część VII – Dźwignia finansowa	Art. 429 – 430
Część VIII – Ujawnienie informacji przez instytucje	Art. 431 – 455
Część IX – Akty delegowane i wykonawcze	Art. 456 – 464
Część X – Przepisy przejściowe, sprawozdania, przeglądy i zmiany	Art. 465 – 520
Część XI – Przepisy końcowe	Art. 521

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012* (Dz. U. L 176 z 27.06.2013, s. 1).

Pakiet Basel III określił zakres merytoryczny wymagań nowego, ogólnoeuropejskiego nadzorca. Jednak nie dostarczał jeszcze praktycznych wytycznych w zakresie szczegółowego zbioru danych, które banki są zobowiązane przekazywać nadzorowi. Wymogi te zostały przedstawione w *Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku*. Rozporządzenie ustanowiło wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji, grupując zakresy danych tematycznie w tzw. pakiety sprawozdawcze. Jednocześnie zdefiniowano szczegółowy zakres merytoryczny tych sprawozdań, jak również ich strukturę techniczną. Co najważniejsze, definicje i zakres informacji dla wszystkich krajów Unii Europejskiej są wspólne, a to umożliwia nie tylko kontrolę, ale także porównywalność danych na całym obszarze Wspólnoty, co dodatkowo zapewniają jednolite, kwartalne okresy sprawozdawcze.

Finansowy pakiet sprawozdawczy FINREP

Jednym z podstawowym narzędzi oceny kondycji banków jest sprawozdanie finansowe. Sprawozdanie to odzwierciedla operacje przeprowadzone przez bank, które kształtują jego bilans i wyniki finansowe. Banki są zobligowane do sporządzania (na zamknięcie roku obrotowego i upublicznienia po przyjęciu przez walne zgromadzenia akcjonariuszy) czterech podstawowych sprawozdań finansowych, tj.: bilansu, rachunku zysków i strat, rachunku przepływu środków pieniężnych oraz sprawozdania ze zmian w kapitale własnym. Podstawą przygotowania tego typu sprawozdań są Międzynarodowe Standardy Rachunkowości oraz Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF) wdrożone w Unii Europejskiej. Tylko w określonych przypadkach banki mogą korzystać z krajowych standardów rachunkowości, jednak nie dotyczy to międzynarodowych korporacji. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości i Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej nie przewidują wzorów sprawozdań finansowych, lecz pozostawiają w tej kwestii swobodę sporządzającym je podmiotom, dzięki czemu dany podmiot ma możliwość zaprezentowania specyfiki swojego funkcjonowania, choć utrudnia to dokonywanie analizy porównawczej banków⁵.

Implementacja Basel III i związane z nią wdrożenie *Rozporządzenia wykonawczego nr 680/2014* nałożyły na banki obowiązek dostarczenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego – FINREP. Rozwiązanie to po raz pierwszy wymusiło na bankach przekazywanie informacji w ściśle określonych ramach, którego stosowane MSR/MSSF nie wymagały. Sama metodologia i zakres definicji bezpośrednio odnosi się do wytycznych MSR/MSSF. Unia Europejska, biorąc pod uwagę także mniejsze instytucje, które z racji przyjętych standardów rachunkowości mają prawo sporządzania swoich sprawozdań według krajowych standardów, wdrożyła równorzędny pakiet formularzy FINREP przeznaczony dla nich. Wprowadzenie obowiązkowego pakietu FINREP pozwoliło uzyskać niezwykle istotną w odniesieniu do nadzoru porównywalność banków w zakresie danych finansowych na poziomie całej Unii Europejskiej.

Z racji zgodności metodologicznej z wytycznymi MSR/MSSF, zakres merytoryczny sprawozdania FINREP jest praktycznie zbieżny z informacjami, jakie inwestorzy i inni interesariusze mogą znaleźć w sprawozdaniach finansowych publikowanych na giełdzie. Mimo to istnieją pewne różnice, na które składają się: brak prezentacji rachunku przepływów środków pieniężnych czy odmienne podejście do konsolidacji, które w przypadku pakietu FINREP jest dokonywane według podejścia ostrożnościowego, a więc z wyłączeniem instytucji niefinansowych. Istotny jest także fakt całkowitego braku informacji opisowej w sprawozdaniu FINREP, które z kolei stanowi nieodłączony element sprawozdania giełdo-

---

⁵ M. Iwanowicz-Drozdowska, W. L. Jaworski, Z. Zawadzka, *Bankowość. Zagadnienia podstawowe*, Poltex, Warszawa 2010, s. 212.

wego. Banki w sprawozdaniu giełdowym mają możliwość skomentowania poszczególnych pozycji swojego sprawozdania.

Sprawozdanie FINREP, dostarczające szeregu danych nadzorcy, to dla banku konkretny zestaw informacji. W procesie implementacji bank musiał najpierw przeanalizować blisko 5 tys. pól zagregowanych w 65 formularzach (tabela 2.). W zależności od skali działalności danej instytucji finansowej, zakres finalnie przekazywanych danych jest odmienny, niemniej obrazuje to skalę nakładu pracy, jaką musiały i muszą ustawicznie wykonywać komórki sprawozdawcze banków.

Tabela 2.
Zakres danych sprawozdania FINREP dla banków stosujących MSR/MSSF

Grupa	Zakres merytoryczny	Lp.	Pola
F 01	Bilans – aktywa, zobowiązania, kapitał własny	3	103
F 02	Rachunek zysków i strat	1	69
F 03	Sprawozdania z całkowitych dochodów	1	36
F 04	Podział aktywów finansowych według instrumentów i według sektorów kontrahentów	5	311
F 05	Podział kredytów i zaliczek według produktów	1	60
F 06	Podział kredytów na rzecz przedsiębiorstw niefinansowych według kodów NACE	1	38
F 07	Aktywa finansowe podlegające utracie wartości	1	261
F 08	Podział zobowiązań finansowych	2	134
F 09	Zobowiązania do udzielenia pożyczki, gwarancje finansowe i inne zobowiązania	2	45
F 10	Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	1	113
F 11	Instrumenty pochodne – rachunkowość zabezpieczeń	1	197
F 12	Zmiany w odpisach aktualizujących	1	285
F 13	Otrzymane zabezpieczenia i gwarancje	3	27
F 14	Hierarchia wartości godziwej	1	185
F 15	Usunięcie z bilansu zobowiązania finansowego związanego z przeniesionymi aktywami	1	188
F 16	Podział pozycji w rachunku zysków i strat	7	109
F 17	Uzgodnienia zakresów konsolidacji na podstawie rachunkowości i CRR	3	80
F 18	Ekspozycje normalne i zagrożone	1	1151
F 19	Ekspozycje wstrzymane	1	812
F 20	Podział pod względem geograficznym	7	276
F 21	Rzeczowe aktywa trwałe/ WNiP – leasing operacyjny	1	9
F 22	Zarządzanie aktywami, usługi przechowywania i inne funkcje usługowe	2	45
F 30	Działalność pozabilansowa – udziały w jednostkach niepodlegających konsolidacji	2	46
F 31	Jednostki powiązane	2	105

Grupa	Zakres merytoryczny	Lp.	Pola
F 40	Struktura grupy	2	27
F 41	Wartość godziwa	3	69
F 42	Rzeczowe aktywa trwałe i WNiP	1	9
F 43	Rezerwy	1	49
F 44	Programy określonych świadczeń i świadczenia pracownicze	3	25
F 45	Podział wybranych pozycji rachunku zysków i strat	3	19
F 46	Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	1	200
	SUMA	65	5 083

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013* (Dz. U. L 191 z 28.06.2014, s. 1) – załącznik III.

Pakiet FINREP, jako element wdrażanego pakietu ostrożnościowego dla instytucji kredytowych, w swym zakresie kładzie nacisk na specyfikę tego typu instytucji, a więc na obszar kredytowy generujący ryzyko.

Przekroje prezentacji informacji z zakresu: kapitału, ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego

Zgodnie z *Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014* informacje z zakresu adekwatności kapitałowej zostały ujęte w dwóch głównych pakietach sprawozdawczych, tj. COREP i LR. Pakiet COREP zawiera informacje dotyczące funduszy własnych oraz dane w zakresie ekspozycji na ryzyko: kredytowe, operacyjne i rynkowe. Tym samym dostarcza pełnego zakresu analitycznego do wyliczenia współczynnika adekwatności kapitałowej (CAR) – jednej z najbardziej znanych miar systemu bankowego⁶. Pakiet LR zawiera dane dotyczące nowego, wprowadzonego przez BASEL III, wskaźnika dźwigni (*Leverage Ratio*). Jest on obliczany jako miara kapitału podzielona przez miarę ekspozycji całkowitej instytucji⁷, czyli w przeciwieństwie do CAR, nie uwzględnia on wag ryzyka związanego z poszczególnymi kategoriami aktywów.

Pakiet COREP zawiera 29 arkuszy sprawozdawczych, które łącznie obejmują 6 604 pola (oprócz wielowymiarowości, ze względu na wyodrębnioną prezentację geograficzną czy listę podmiotów grupy – tabela 3.). W pierwszych czterech banki są zobligowane do przedstawiania szczegółowych informacji w zakresie kapitałów własnych (prezentacja składników kapitału wraz z uwzględnieniem pozycji z zakresu korekt regulacyjnych). Aspektowi kapitałów, czyli licznikowi współczyn-

⁶ M. Capiga, *Zarządzanie bankiem*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010, s. 99.

⁷ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012*, art. 429, pkt. 2 (Dz. U. L 176 z 27.06.2013, s. 1).

nika CAR, nadzorca unijny dedykuje zaledwie 5% pól. Pozostała część obejmuje kwestię aktywów i całej procedury przydzielania im odpowiednich wag.

Przypisaniu aktywom wag z tytułu ryzyka kredytowego i prezentacji danych z tego zakresu nadzorca dedykuje 63% pól danych całego pakietu COREP (zakres formularzy C 06 – C 14). Wyraźnie jest tutaj rozdzielone przedstawianie danych ze względu na metodę oceny rozmiarów ryzyka kredytowego stosowaną przez bank. Zarówno metoda wewnętrznych ratingów (IRB), jak i metoda standardowa jest dopuszczona przez BASEL III, a o jej wyborze decydują indywidualnie banki. Jednak może zdarzyć się, że bank przyjmie rozwiązanie mieszane (w Polsce np.: ING Bank Śląski⁸), zobowiązując się tym samym do prezentacji danych tak samo w zakresie metody IRB, jak i metody standardowej. Większość danych z zakresu ryzyka kredytowego jest dedykowana aspektowi sekurytyzacji (blisko dwie trzecie pól obszaru ryzyka kredytowego i prawie 40% pól całego pakietu COREP). Nie jest to przypadkowe, gdyż właśnie nieracjonalne wykorzystywanie sekurytyzacji, czyli rynkowej sprzedaży papierów wartościowych zabezpieczonych przyszłymi wpływami gotówkowymi z aktywów lub samymi aktywami pożyczkobiorcy⁹, było jedną z przyczyn kryzysu finansowego.

Tabela 3.
Zakres danych pakietu sprawozdawczego COREP

Grupa	Zakres merytoryczny	Lp.	Pola
C 01	Fundusze własne	1	99
C 02	Wymogi w zakresie funduszy własnych	1	75
C 03	Współczynniki kapitałowe	1	12
C 04	Pozycje uzupełniające	1	107
C 05	Przepisy przejściowe	2	243
C 06	Wypłacalność grupy	1	50
C 07	Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta według metody standardowej	1	479
C 08	Ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta według metody IRB	2	392
C 09	Podział ekspozycji pod względem geograficznym	3	400
C 10	Ryzyko kredytowe – kapitał własny	2	36
C 11	Ryzyko rozliczenia/dostawy	1	38
C 12	Ryzyko kredytowe sekurytyzacyjne – metoda standardowa	1	840
C 13	Ryzyko kredytowe sekurytyzacyjne – metoda IRB	1	1850
C 14	Szczegółowe informacje na temat sekurytyzacji	1	48
C 16	Ryzyko operacyjne	1	49
C 17	Ryzyko operacyjne – straty brutto według linii biznesowych	1	302

⁸ Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej oraz zmiennych składników wynagrodzeń Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za rok 2016, s. 10, www.ingbank.pl/_files/1116914 (data wejścia: 28.04.2017).

⁹ P. Niczyporuk, *Bankowość. Zagadnienia*, Temida2, Białystok 2011, s. 305.

Grupa	Zakres merytoryczny	Lp.	Pola
C 18	Ryzyko rynkowe: ryzyko pozycji z tytułu rynkowych instrumentów dłużnych według metody standardowej	1	136
C 19	Ryzyko rynkowe: szczególne ryzyko z tytułu sekurytyzacji według metody standardowej	1	595
C 20	Ryzyko rynkowe: szczególne ryzyko z tytułu korelacyjnego portfela handlowego według metody standardowej	1	473
C 21	Ryzyko rynkowe: ryzyko pozycji związane z papierami kapitałowymi według metody standardowej	1	42
C 22	Ryzyko rynkowe: ryzyko walutowe według metod standardowych	1	180
C 23	Ryzyko rynkowe: ryzyko cen towarów według metod standardowych	1	66
C 24	Modele wewnętrznego ryzyka kredytowego	1	56
C 25	Ryzyko związane z korektą wyceny kredytowej	1	36
	TOTAL	29	6 604

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013* (Dz. U. L 191 z 28.06.2014, s. 1) – załącznik I.

Zakres danych związanych z przypisaniem wag i prezentacją ryzyka operacyjnego oraz rynkowego stanowi odpowiednio 5% i 24% pól sprawozdawczości COREP. Nadzorca najczęściej uwagi zwraca tutaj na aspekt ryzyka walutowego, a więc na jeden z elementów składowych ryzyka rynkowego, gdzie szczególny nacisk kładzie na prezentację pozycji walutowej w rozbiciu na 34 waluty.

Pakiet sprawozdawczy LR, po aktualizacji założeń przez europejskiego nadzorcę¹⁰, składa się z 6 arkuszy i obejmuje 214 pól. Dotyczy głównie wyliczenia wskaźnika LR, ze szczególnym uwzględnieniem ekspozycji z zakresu instrumentów pochodnych oraz transakcji finansowania papierów wartościowych. Pakiet ten jest ściśle skorelowany z pakietem COREP, na co wskazuje zarówno zakres merytoryczny (kapitał, ekspozycja kredytowa), jak i zakres formuł walidacyjnych zdefiniowanych przez EBA, czyli zbiór zasad zapewniających spójność prezentowanych danych.

Oprócz przytoczonych dwóch kluczowych pakietów sprawozdawczych w zakresie adekwatności kapitałowej, jeszcze wprowadzono dwa samodzielne pakiety mające charakter uzupełniający, a mianowicie:

- a) IP Losses – prezentujący informację z zakresu strat z tytułu udzielonych kredytów zabezpieczonych nieruchomościami (1 arkusz – 45 pól);

¹⁰ *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2016/428 z dnia 23 marca 2016 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do wskaźnika dźwigni* (Dz. U. L 83 z 31.03.2016, s. 1).

- b) LE (*Large Exposures*) – prezentacja klientów, w stosunku do których bank posiada dużą ekspozycję kredytową (6 arkuszy, 125 pól dla każdego klienta spełniającego warunki dużej ekspozycji).

Płynnościowe pakiety sprawozdawcze

Implementacja zapisów rozporządzenia 575/2013 z zakresu płynności, a więc zdolności banku do wywiązywania się ze swoich zobowiązań w każdym czasie¹¹, to nie tylko wprowadzenie nowych wskaźników płynności, takich jak: LCR (*Liquidity Coverage Ratio*), NSFR (*Net Stable Funding Ratio*) czy mniej rozpoznań w literaturze AE (*Asset Encumbrance*). To także implementacje szczegółowej sprawozdawczości nadzorczej w tym obszarze, stanowiące blisko 5 tys. pól (tabela 4.) zawartych w trzech niezależnych pakietach obejmujących łącznie 16 formularzy.

Tabela 4.
Zakres danych w zakresie płynności – sprawozdawczość EBA

Grupa	Zakres merytoryczny	Lp.	Pola
LCR			
C 72	Pokrycie wypływów netto – aktywa płynne	1	152
C 73	Pokrycie wypływów netto – wypływy	1	405
C 74	Pokrycie wypływów netto – wpływy	1	453
C 75	Pokrycie wypływów netto – transakcje zabezpieczające SWAP	1	916
C 76	Pokrycie wypływów netto – obliczenia	1	38
NSFR			
C 60	Stabilne finansowanie – pozycje wymagające stabilnego finansowania	1	1389
C 61	Stabilne finansowanie – pozycje zapewniające stabilne finansowanie	1	113
AE			
F 32	Aktywa Obciążone – ogólne informacje o obciążeniu	4	259
F 33	Aktywa Obciążone – dane dotyczące zapadalności	1	39
F 34	Aktywa Obciążone – obciążenie warunkowe	1	39
F 35	Aktywa Obciążone – emisja obligacji zabezpieczonych	1	39
F 36	Aktywa Obciążone – dane szczegółowe	2	851
	SUMA	16	4 693

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013* (Dz. U. L 191 z 28.06.2014, s. 1) – załącznik XII i załącznik XVI.

¹¹ P. Klepková-Vodová, *Bank liquidity and profitability in the polish banking sector*, Zeszyty Naukowe WSFiP nr 1, Bielsko-Biała 2016, s. 22.

Obecna sprawozdawczość w zakresie wskaźnika pokrycia płynności (LCR) *de facto* jest już drugą wersją, którą wprowadził unijny nadzorca. *Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/61* oraz *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2016/322* definiuje wymagania nadzorcze poprzez wprowadzenie 5 arkuszy sprawozdawczych, które obejmują 42% całości pól z zakresu płynności. Ponadto, sprawozdawczość z tego zakresu multiplikuje się w przypadku instytucji, która posiada zobowiązania w walucie innej niż waluta sprawozdania, przekraczające lub równe 5% łącznych zobowiązań¹². Poszczególne formularze prezentują szczegółowe dane pozwalające określić: aktywa płynne instytucji (w podziale na 61 kategorii zdefiniowanych przez nadzorcę) przewidywane w okresie trzydziestu dni wpływy oraz przewidywane w tym samym okresie wypływy środków. Tutaj nadzorca ściśle definiuje kolejno 139 kategorii możliwych wypływów, jak również 52 kategorie wpływów. Dodatkowo ogólnie wszystkim tym pozycjom są nadawane zdefiniowane wagi. Taki zestaw danych jest dopiero podstawą do wyliczenia wskaźnika LCR, przez który rozumie się stosunek aktywów płynnych do wypływów netto¹³ (uwzględniających wpływy), z jednoczesnym wykorzystaniem ewentualnej, dodatkowej prezentacji z uwagi na zaangażowanie w określone waluty.

W zakresie sprawozdawczości, związanej ze stabilnym finansowaniem, europejski nadzorca wyraźnie rozdziela dwie kluczowe pozycje wskaźnika NSFR na dwa formularze sprawozdawcze. Pozycje wymagające stabilnego finansowania, a więc mianownik wskaźnika NSFR, są zdefiniowane przez 179 kategorii, gdzie za istotne przyjmuje się rozdzielenie pozycji obciążonych w podziale na okresy oraz pozycji wolnych od obciążeń. Pozycje zapewniające stabilne finansowanie, czyli licznik wskaźnika stabilnego finansowania, są zdefiniowane w formularzu sprawozdawczym w 35 kategoriach obejmujących informacje dotyczące kapitału własnego, jak również szczegółowy podział pozostałych typów zobowiązań spełniających kryteria stabilnego finansowania.

Trzeci pakiet sprawozdawczy z zakresu płynności zawiera wyliczenia wskaźnika aktywów obciążonych. W swoich założeniach jest ściśle związany z raportowaniem finansowym FINREP, na co zarazem wskazuje nomenklatura formularzy (F). Zdefiniowane pozycje uznane za aktywa obciążone, jak chociażby złożone przez bank depozyty zabezpieczające czy zastawione papiery wartościowe, są wprost odnoszone do pozycji bilansu sprawozdania FINREP. Ten aspekt jest przedmiotem prezentacji danych w formularzu F 32, który w przypadku mniejszych podmiotów, definiowanych na podstawie sumy aktywów mniejszej niż 30 mld euro¹⁴, jest jedynym, wymaganym przez nadzorcę w zakresie prezentacji

---

¹² *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów...*, op. cit., art., 415 pkt. 2 a.

¹³ K. Patora, *Liquidity coverage requirement under the delegated regulation of the European Commission and BASEL III rules – a comparative study*, „Bezpieczny Bank”, nr 2(59), Warszawa 2015, s. 27.

¹⁴ *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2015/79 z dnia 18 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne*

danych związanych z aktywami obciążonymi (chyba że zgodnie z rozporządzeniem, wartość aktywów obciążonych przekroczy poziom 15% całości aktywów banku). Blisko 20% obszaru sprawozdawczości z zakresu płynności to dodatkowe informacje obejmujące aktywa obciążone, gdzie oprócz prezentacji danych szczegółowych, nadzorca kładzie nacisk na prezentację obligacji obciążonych, obciążeń warunkowych oraz danych dotyczących zapadalności poszczególnych pozycji aktywów obciążonych.

Podsumowanie

Implementacja unijnego nadzoru bankowego ma za zadanie zapobiec kolejnym kryzysom finansowym, których źródłem byłaby nieracjonalna polityka banków. Wprowadzony nadzór bankowy, oprócz szeregu wytycznych, ma także realny wymiar materialny – w praktyce oznacza nałożenie na banki obowiązku sporządzania kwartalnie ośmiu pakietów sprawozdawczych, na które składają się 123 arkusze wykorzystujące łącznie blisko 17 tysięcy pól. Aktualnie ten zestaw konkretnych informacji bankowych generuje potężną bazę danych sprawozdawczych na potrzeby unijnego nadzoru.

Biorąc pod uwagę fakt, że zaprezentowane pakiety sprawozdawcze nie są jedynymi informacjami nadzorczymi przekazywanymi przez banki z tytułu BASEL III, nasuwa się pytanie, czy tak skonstruowany nadzór będzie w stanie realnie zarządzać ryzykiem występującym w europejskim systemie bankowym. Problem przeregulowania tego systemu już dziś jest przedmiotem licznych rozważań przedstawicieli środowiska akademickiego i bankowego. Bezspornie, wprowadzenie określonych wymogów sprawozdawczych jednak daje obecnie możliwość wiarygodnego porównania wszystkich podmiotów europejskiego systemu bankowego, które to do tej pory nie było możliwe. Kluczowy jest tutaj cykliczny przegląd całości wymagań sprawozdawczych, tak aby komórki sprawozdawcze banku przekazywały tylko rzeczywiście istotne informacje i informacje te nie były powielane w poszczególnych pakietach sprawozdawczych.

Literatura

1. Capiga M., *Zarządzanie bankiem*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
2. Dzieliński M., *Wpływ nowych regulacji kapitałowych na konkurencyjność polskich banków*, Zeszyty i Studia NBP, nr 229, Warszawa 2008.
3. *Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej oraz zmiennych składników wynagrodzeń Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za rok 2016*, www.ingbank.pl/_files/1116914 (data wejścia: 28.04.2017).

---

dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do obciążenia aktywów, jednolitego modelu punktów danych i zasad walidacji, art. 1, pkt. 3 (Dz. U. L 14 z 21.01.2015 s. 1).

4. Iwanowicz-Drozdowska M., Jaworski W. L., Zawadzka Z., *Bankowość. Zagadnienia podstawowe*, Poltex, Warszawa 2010.
5. Klepková-Vodová P., *Bank liquidity and profitability in the polish banking sector*, Zeszyty Naukowe WSFiP, nr 1, Bielsko-Biała 2016.
6. Kowalczyk D., *Zmiany w europejskim nadzorze bankowym po kryzysie finansowym*, „Zarządzanie i Finanse Journal of Management and Finance”, vol. 13, nr 3, Sopot 2015.
7. Niczyporuk P., *Bankowość. Zagadnienia*, Temida2, Białystok 2011.
8. Patora K., *Liquidity coverage requirement under the delegated regulation of the European Commission and BASEL III rules – a comparative study*, „Bezpieczny Bank”, nr 2(59), Warszawa 2015.
9. *Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych* (Dz. U. L 11 z 17.01.2015, s. 1).
10. *Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/62 z dnia 10 października 2014 r. zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni* (Dz. U. L 11 z 17.01.2015, s. 37).
11. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012* (Dz. U. L 176 z 27.06. 2013, s. 1).
12. *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2015/79 z dnia 18 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do obciążenia aktywów, jednolitego modelu punktów danych i zasad walidacji* (Dz. U. L 14 z 21.01.2015, s. 1).
13. *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2016/322 z dnia 10 lutego 2016 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto* (Dz. U. L 64 z 10.03.2016, s. 1).
14. *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 2016/428 z dnia 23 marca 2016 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do wskaźnika dźwigni* (Dz. U. L 83 z 31.03.2016, s. 1).
15. *Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013* (Dz. U. L 191 z 28.06.2014, s. 1).
16. www.knf.gov.pl/crd/pakiet_crd4_historia.html (data wejścia: 25.03.2017).